

ПРОГРАМА

кандидата на посаду ректора

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Саніна Анатолія Федоровича

Коротко про себе:

64 роки, закінчив Харківський державний університет (нині Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна) за спеціальністю «металофізика і металознавство». З 1980 року працюю у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара, займав посади інженера, молодшого наукового, наукового, провідного наукового співробітника, доцента, професора кафедри технології виробництва, з 2015 р. – завідувач кафедри. У 1995-2002 р.р. працював на посаді декана факультету прикладної економіки.

Доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі освіти, Відмінник освіти. Голова науково-методичної комісії МОНУ за напрямом Інженерія, експерт секції Наукової ради МОНУ, член спеціалізованих вчених рад. Відзначений знаком «Почесний працівник космічної галузі», Почесний професор Харбінського політехнічного університету.

За 40 років роботи я бачив хороші і важкі часи університету, періоди стрімкого розвитку і виживання. І завжди ми ставили високі цілі і намагались їх досягати, дякуючи інтелекту, таланту, зусиллям співробітників, студентів і аспірантів. Безперечно, Дніпровський національний залишається провідним університетом регіону, здобутки якого відомі в Україні і світі. Маємо прекрасних викладачів, талановитих студентів, науковців, які відкривають нові закони і закономірності розвитку країни і суспільства, нові явища природи, довкілля, створюють нові технології і речовини, комп'ютерні програми. Але сьогодні ми втрачаємо лідерство за деякими позиціями, дещо «пробуксовуємо» і починаємо відставати від потягу з назвою «Сучасна освіта».

У Програмі я намагався закумуляувати основні цілі і завдання діяльності ректора і колективу ДНУ відповідно до особистого бачення проблем університету, а також такі, що підказали мої шановні колеги. **Головною метою** є створення сучасного університету з високим рейтингом, який здатний конкурувати з провідними університетами не тільки в Україні. Досягнення такої мети можливе лише на основі комплексності змін, синергетичним результатом яких буде створення і розвиток **інноваційної системи навчання, потужних наукових шкіл** суспільно-політичного, економічного, природничого і інженерно-технічного напрямів, **системи ефективного управління**, що базується на принципах демократичності, високого ступеня автономності, відповідальності, **підготовки висококваліфікованих кадрів**, розвиток **соціальної сфери і матеріально-технічного забезпечення** навчального процесу, умов роботи в університеті і проживання студентів.

Ефективне управління університетом і підрозділами

Починаю з системи управління, тому що від встановлення пріоритетів щодо «першої скрипки» в університетському оркестрі, принципів і правил взаємодії усіх учасників залежить, значною мірою, і кінцевий результат, якого ми прагнемо. Відсутність зрозумілої системи менеджменту є одним з факторів, що стримує наш розвиток. Система управління, що буде створена, відповідатиме інноваційній моделі університету.

Переконалий, що основною ланкою університетського ланцюга є **кафедра**. Саме кафедра організовує і здійснює основні види діяльності університету – навчальну і наукову, а також видає основний результат – кваліфікованих фахівців і наукові розробки. Вважаю неприпустимим надмірну заорганізованість, диктат або патерналізм зі сторони управлінських підрозділів щодо організації діяльності кафедр і факультетів.

У той же час, **підрозділи управління** здійснюють методичну, ресурсну, правову допомогу кафедрам і факультетам, відіграють дуже важливу роль координаторів їх дій заради досягнення згаданого вище ефекту синергії у діяльності університету. Задачі університету – стратегія розвитку, фінансове і матеріальне забезпечення, політика в сфері кадрового забезпечення.

Безперечно, слід забезпечувати **демократичність управління і процесу прийняття рішень** на всіх рівнях, системи виборів керівників підрозділів, органів студентського самоврядування.

Сучасна система управління, що використовує принципи надання більших повноважень структурним підрозділам, вимагає і більшої **відповідальності керівників** за виконання прийнятих рішень. Але слід враховувати, що надання повноважень у вирішенні задач вимагає і **надання ресурсів** керівнику підрозділу.

Необхідно підвищити роль **вченої ради** університету у вирішенні головних стратегічних та тактичних задач за всіма напрямками діяльності - освітнім, науковим, господарським, соціальним. Вчена рада не повинна дублювати засідання ректорату!

Можливо, слід подумати щодо **головування у вченій раді не ректора** університету, а авторитетного і відомого вченого, обраного з числа членів ради.

Слід удосконалювати і розвивати взаємодію з нашими **коледжами**, підтримувати їх освітню, дослідницьку діяльність, кадрове забезпечення, підвищувати роль колективів коледжів у вирішенні стратегічних та поточних питань розвитку університету.

У системі управління університету необхідно використовувати принципи **«раціональної бюрократії»**, які вимагають якісне виконання положень законів, чітке визначення сфер професійних обов'язків і компетенції працівника, відсутність фаворитизму у кадровій політиці.

Слід створити аналітичну групу для розробки стратегії розвитку університету, залучити до неї провідних викладачів і науковців, фахівців підрозділів ректорату.

Необхідно розробити і удосконалювати **систему об'єктивного оцінювання** результатів діяльності підрозділів управління і їх персоналу, з метою підвищення продуктивності праці і стимулювання працівників.

Впровадити **реальну систему електронного документообігу**. Розмови про таку систему чують роки 15. Використання системи дозволить створити бази даних за різними напрямками нашої діяльності, різко зменшити кількість звітних паперів, уникнути дублювання інформації, яка подається підрозділами. Можливо, ввести в практику використання електронного підпису.

Переглянути **кадрову політику** і запровадити укладання контрактів з викладачами на термін більше одного року. Це дозволить краще планувати навчальний і дослідницький процеси, буде сприяти більшій віддачі від викладача. Разом з цим розробити положення і ввести до контрактів можливість щорічного коригування долі ставки викладача в залежності від реального навантаження кафедри. Однорічні контракти з викладачами можуть укладатись тільки при їх згоді.

У особистісних та ділових відносинах необхідне безумовне дотримання етичних норм.

Освітня діяльність

*Сучасні моделі підготовки кваліфікованих фахівців у провідних університетах України і світу, з деякими власними особливостями, використовують підходи, які ґрунтуються на поєднанні трьох компонентів – **освіта, дослідництво, практична підготовка**. Використовуючи інноваційну модель навчання зможемо забезпечити високу конкурентоздатність наших випускників, а значить, підвищити довіру до університету з боку студентів, вступників, роботодавців, органів влади. Зростання престижу університету сприятиме збільшенню набору, зацікавленості державних і приватних підприємств і організацій у співпраці з нами, збільшенню обсягів бюджетного і небюджетного фінансування.*

З урахуванням цього необхідно ще раз наголосити на тому, що саме **кафедра**, базуючись на досвіді, кваліфікації своїх викладачів, розумінні особливостей спеціальності, враховуючи вимоги стандартів вищої освіти, розуміючи вимоги сучасного і перспективного ринку праці, має створювати освітні програми, розробляти навчальні плани, наповнювати необхідним змістом дисципліни, що викладаються. Навчальний, навчально-методичний і інші відділи і управління виконують важливі функції координації діяльності кафедр, надання методичної і організаційної допомоги.

Необхідно посилити **наукову складову** освітнього процесу, враховуючи світові тенденції у вищій освіті і досвід провідних університетів. Це, звичайно,

вимагатиме поліпшення **матеріальної бази** кафедр, навчальних і науково-дослідних лабораторій для реалізації моделі інноваційного навчання. Досягти цього можливе за рахунок бюджетного фінансування, а також в результаті партнерства з державними і недержавними компаніями на основі укладених угод. Хороші приклади ми вже маємо.

Забезпечувати **підтримку спеціальностей і програм**, які користуються найбільшим попитом серед абітурієнтів. Підвищення іміджу університету в цілому сприятиме збільшенню кількості вступників на інші спеціальності і програми.

Посилити увагу до підготовки фахівців за спеціальностями гуманітарного, суспільно-політичного, правознавчого напрямків, що притаманне класичному університету. Вирішувати питання збільшення прийому на ці спеціальності.

Посилити увагу до **мовної підготовки** викладачів, студентів і аспірантів.

Вважаю **неприпустимим ліквідацію, так званих, «малочисельних» груп** без ґрунтового аналізу причин скорочення набору, наслідків не тільки для випускових, але і «обслуговуючих» кафедр, можливостей раціональної організації навчального процесу, наприклад з об'єднанням груп різних спеціальностей одного напрямку при вивченні окремих дисциплін.

Припинення набору на окремі спеціальності і освітні програми призведе до **катастрофічного падіння** освітньо-наукового рівня кафедр і університету в цілому.

Посилити присутність кафедр і факультетів у **коледжах шляхом зміцнення методичної і навчальної співпраці**. Університету і коледжам необхідно також спільно використовувати існуючу матеріальну базу у навчальному процесі.

Розвивати і підтримувати **студентську мобільність, обмін викладачами** на основі укладених угод з провідними університетами України і світу.

Враховуючи складне фінансове становище великої кількості студентів запроваджувати навчання працюючих студентів за **індивідуальними графіками**. Розробити Положення, яке регулює навчання студентів за індивідуальними графіками.

Розвивати підготовку фахівців за усіма спеціальностями ДНУ **на замовлення підприємств і організацій** на основі укладення угод, з застосуванням базових принципів **дуальної освіти**. Взаємодія з ринком праці дозволить підвищити конкурентні переваги наших випускників.

Запровадити **систему стимулювання** викладачів при виданні підручників, у тому числі матеріальне.

Коригування обсягу замовлення для прийому на спеціальності здійснювати тільки за згодою випускової кафедри. **Заборонити припинення прийому** студентів за окремими освітньо-професійними або освітньо-науковим рівнями без згоди випускової кафедри.

Вирішувати питання **збільшення бюджетних місць для випускників коледжів** при прийомі на навчання за скороченим терміном.

Збільшити обсяг прийому **іноземних студентів**, у тому числі пропонуючи їм нові освітні програми в межах існуючих спеціальностей.

Розробити програму взаємодії з підприємствами й організаціями, зацікавленими в **перепідготовці кадрів**. Перепідготовка кадрів – це додаткове фінансування, укріплення позицій ДНУ у регіоні. Проаналізувати можливість відновлення вечірньої форми навчання студентів за замовленням підприємств.

Розвиток науково-дослідницької діяльності

Сучасний університет є центром, у якому органічно поєднуються освітня і наукова діяльність, передача знань від викладача студентам і створення нових знань під час наукових досліджень. ДНУ має потужні і визнані у світі наукові школи за різними напрямками, піонерні результати яких відомі в Україні і далеко за її межами і викликають почуття гордості за причетність до спадщини великих вчених. І сьогодні авторитет університетської науки забезпечений фундаментальними і прикладними роботами визнаних і молодих науковців, талановитих студентів і аспірантів. На мою думку, для прискореного розвитку науки в університеті необхідно вирішити такі завдання.

Збільшити обсяг науково-дослідних робіт і розробок, що виконуються за рахунок коштів державного бюджету і на основі угод з підприємствами. Забезпечити участь викладачів і науковців у вирішенні проблем розвитку міста і області.

Підтримувати науковців, діяльність яких пов'язана з гуманітарними, соціально-політичними, економічними, правознавчими напрямками, при отриманні і виконанні проєктів і грантів шляхом активної участі університету на рівні міністерства і держави у формуванні критеріїв оцінювання результатів.

Удосконалити систему стимулювання викладачів і науковців при виконанні науково-дослідних робіт через запровадження різних систем оплати праці.

Розвивати **молодіжні** наукові і прикладні проєкти. Залучати студентів до виконання реальних проєктів на замовлення держави, підприємств, організацій, фірм.

Розробити і подати пропозиції щодо **внесення унікальних наукових лабораторій і обладнання університету до Переліку наукових об'єктів**, що становлять національне надбання.

Активно **розвивати співробітництво** з інститутами і науковими центрами Національної академії наук України, провідними університетами, підприємствами і організаціями різних форм власності в рамках прийнятої концепції державно-приватного партнерства, організовувати **спільні науково-дослідні лабораторії, спільні підприємства на базі ДНУ** для створення і

впровадження розробок в економіку, сферу суспільних і культурних відносин.

Забезпечити у повному обсязі **поповнення та збереження фондів Наукової бібліотеки ДНУ** та бібліотек у підрозділах.

Активізувати процес **підготовки кадрів вищої кваліфікації**. Створювати сприятливі умови для виконання дисертаційних досліджень. Має стати нормою залучення аспірантів і докторантів до виконання досліджень за темами бюджетного та госпдогівірного фінансування. Запровадити дієве моральне і матеріальне стимулювання дисертантів, наукових керівників і консультантів.

Активно залучати викладачів і співробітників коледжів до наукової діяльності. Забезпечувати **коледжі кадрами вищої кваліфікації** через підготовку і захист дисертацій у ДНУ.

Запровадити **матеріальне заохочення** викладачів і науковців, які мають найвищий рейтинг діяльності за рік. Удосконалювати систему показників, за якими визначається рейтинг.

Розширити перелік **наукових і науково-практичних конференцій**, організатором або співорганізатором яких є ДНУ. Особливу увагу приділяти молодіжним конференціям, до участі у яких залучати не тільки молодих вчених і аспірантів, але і студентів університету і коледжів.

Розвивати **наукові видання** університету, сприяти підвищенню їх статусу. Забезпечити фінансування видань у достатньому обсязі.

Соціальні проблеми. Гідні умови праці і навчання.

Можливо, найбільш болюче коло проблем для кожного співробітника і студента університету. Їх вирішення вимагає розв'язання низки задач створення комфортних умов роботи і життя, об'єктивного оцінювання результатів праці, матеріального забезпечення, соціальної підтримки. Серед основних задач на короткий та довгостроковий період визначу наступні.

Удосконалювати **систему оцінювання результатів** викладацької, наукової, управлінської діяльності. Забезпечити прозорість процесу оцінювання, морального і матеріального заохочення.

Координувати і узгоджувати діяльність у цьому напрямку з **профспілковою організацією** і її керівними органами.

Підвищувати якість життя студентів у гуртожитках. Створення достойних і комфортних умов проживання дозволить також залучити до університету більше студентів, у тому числі іноземних.

Дотримуватись вимог законодавства щодо **надбавок викладачам і науковцям за науковий ступінь та вчене звання**.

Встановити надбавку ректора ДНУ до академічних стипендій студентів за значні досягнення у науковій і спортивній діяльності, творчості.

Розвивати університетський спорт, мистецькі колективи, культурне середовище. Здійснювати дієву матеріальну і організаційну підтримку спортивних, культурних і мистецьких заходів.

Створити сучасну територію **університетського містечка**. Залучити до розробки концепції містечка викладачів і студентів кафедри дизайну і образотворчого мистецтва з забезпеченням відповідного матеріального заохочення.

Наводити порядок у навчальних корпусах і аудиторіях, Науковій бібліотеці, Палаці студентів, Палаці спорту. Для виконання поточних і капітальних ремонтів залучати матеріальну допомогу і кошти МОНУ, державних і недержавних підприємств на основі взаємовигідних угод.

Відомий сучасний письменник сформулював, що таке «ідеальна» п'єса - п'єса, у якій «випукло представлені усі амплуа». Якщо перенести на університет, то в ідеальному університеті мають бути випукло і виразно представлені усі спеціальності, навчальні підрозділи, наукові школи і, звичайно, люди, кожний з яких є особистістю. Задача ректора, як режисера, надати можливість кожному проявити свої найкращі здібності, таланти, вміння, об'єднати у команду однодумців, стимулювати роботу і знайти ресурси заради досягнення високої мети – створення університету, у якому хочеться працювати і вчитись.

З повагою,

кандидат на посаду ректора

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Анатолій Санін